

disse ikke blot fordeles paa det store Antal Bygninger, men Staten ogsaa garanterer for dem, saaledes at Ejerne af disse ikke behøver at bryde sig om Pantets Sikkerhed, og derfor er disse Obligationer lige saa sikre som Kreditforenings- og Hypotekforeningsobligationer, hvor man har de mange Panter at henholde sig til, og hvor der derfor ingen Risiko er.

Det ærede Medlem Hr. Elgaard kom ind paa endnu et Spørgsmaal, som jeg ikke kan andet end gøre nogle Bemærkninger til. Det ærede Medlem roste den saakaldte Selvbygger, og jeg kan godt deltage i Rosen for de Bestræbelser, som der fra de vedkommende Selvbyggers Side gøres for at hjælpe sig selv. Det er al Ære værd. Men fra vor Side, fra det offentliges Side og fra deres Side, som har Kendskab til Byggeri, maa man afgjort raade de vedkommende fra det Galmandsværk, det er for en Hattemager eller en Skomager at indlade sig paa at bygge Huse. — Se, dette at bygge Huse er en meget kompliceret og indviklet Historie, og man vil let forstaa det, naar man ved, at det er ikke et enkelt Fag, der kan bygge et Hus, men der skal en lang Række af Haandværkere til, som hver for sig har en Sagskundskab, som han ikke kan faa hverken paa 1 eller 2 eller 5 Aar, men som det mange Gange kræver et helt Livs Arbejde at erhverve sig. Dertil kommer, at der skal Arkitekter og Ingeniører til, og hvor vil noget Menneske da mene — hvor vil selv det ærede Medlem tro —, at al den Sagskundskab kan forenes hos een Mand? Det er kun at ødelægge Penge og ødelægge Materiale at lokke enkelte Mænd til at bygge et Hus alene. Der skal ikke alene en teknisk Indsigt og en Fagskundskab til; men der er jo ogsaa noget i vort Land, som Lovgivningen beskæftiger sig med, og som hedder Sundhedsvæsen; og der er ogsaa noget, der hedder at bygge et Hus saadan, at der ikke er Fare for Ildløs i højere Grad end nødvendigt; det er et ikke helt uvæsentligt Moment, at vort Klima er et saadant, at Hjemmene maa opvarmes ved Kakkelovne, og man kan ikke forudsætte, at den første den bedste Mand kan være i Besiddelse af tilstrækkeligt Kendskab, som er fornøden til at sikre Huset mod Brandulykker.

Men dertil kommer et Hovedmoment, og det er, at ingen af disse Selvbyggere har saa mange Penge, at de kan bygge deres Hus og betale, hvad det koster — har Folk tilstrækkeligt mange Penge, saa har de jo Raad til at anvende andres Hjælp og paa den Maade skaffe sig et ordentligt Hus. Og naar de nu har bygget et saadant Hus

og tror, at de kan faa prioriteret paa almindelige Vilkaar, viser det sig, at Kredit- og Hypotekforeningerne, naar de skal afgøre, hvad Huset er værd som Pant, siger: Vi vil overhovedet ikke laane noget ud i saadant et Hus.

Derfor siger jeg: Lad os tale lidt langsomt og sagte og ikke opfordre disse Mennesker til at bygge og give dem Haab om, at de selv kan bygge et Hus; for det siger sig selv, at det kan de ikke. Her midt under den allervanskeligste Boligperiode blev der fra en meget kendt Mands Side paa et Møde — jeg tror, det var i Roskilde — sagt, at hvis Folk ikke kan skaffe sig Bygninger at bo i, saa maa de, som de gjorde i gamle Dage, grave sig en Hule ned i Jorden. En saadan Bolig tror jeg, enhver kan lave sig; men vilde det være noget paa-skønnelsesværdigt at sænke Niveauet saa dybt? Det er allerede gennem det Byggeri og Selvbyggeri, der er lavet i København og Forstæder, sunket saa dybt, at jeg i en Avis læste om, at en Grønlander, som havde været ude at se paa det, sagde: Saa daarligt bor vi ikke i Grønland. Og der er vist noget om det; for alle disse, jeg kunde gerne sige stakkels, Mennesker — og der er desværre ogsaa en Masse Børn — er til Huse i Boliger, som er langt under den Boligbeskaffenhed, som man kan kalde værdig til at give Husly for Mennesker; og det er det offentliges Pligt at hjælpe med til at raade Bod paa disse Forhold.

Huset og Hjemmet er de store Grundfundamenter for ethvert Samfund; og jeg tror, man kan maale Kulturen og Udviklingen i et Folk ved at se paa Boligerne; og derfor tror jeg, vi alligevel til sidst maa blive klare over, at Niveauet ikke bør sænkes længere ned, end det allerede er kommet. Har vi tidligere her i Danmark haft en høj Boligstandard, tror jeg, at dette høje Ting og andre offentlige Institutioner maa være interesserede i, at denne Standard bevares.

Jeg vil i samme Forbindelse beklage, at den Lov, som blev vedtaget sidst, og som gælder til 31. Marts i Aar, ikke er kommet til Udfoldelse, fordi de konservative Partier ikke har villet yde det dertil fornødne for at faa denne Lov i Brug. Jeg ved, at der ligger Andragender i Indenrigsministeriet til et Beløb af 6—7 Mill. Kr., og jeg vil meget henstille, da der endnu er Tid dertil, at disse Penge bliver bevilget, saaledes at dette Byggeri kan komme frem. Der er haardt Brug derfor, særlig ud fra det Synspunkt, at der ikke skal ske Standsning i Boligbyggeriet paa en Tid, hvor Virkningen